

ДУБЛІНСЬКА МОДЕЛЬ УНІВЕРСАЛЬНИХ ХАРАКТЕРИСТИК КОМПЕТЕНЦІЙ (Дублінські дескриптори)

“Дублінські дескриптори описують в узагальненому вигляді типові очікувані досягнення і здібності, пов'язані із кваліфікаціями, які відносяться до завершення кожного з Болонських циклів вищої освіти. Вони не носять розпорядчий характер, не представляють собою порогові або мінімальні вимоги, не є вичерпними; до них можуть бути додані або вони можуть бути замінені на аналогічні чи еквівалентні характеристики. Дескриптори спрямовані на визначення характеру цілісної кваліфікації.”

[Bologna Working Group on Qualifications Frameworks (2005). A Framework for Qualifications of the European Higher Education Area, p. 65 http://www.ond.vlaanderen.be/hogeronderwijs/bologna/documents/050218_QF_EHEA.pdf]

Дублінські дескриптори основних загальних компетенцій:

1. Знання і розуміння (*Knowledge and understanding*).
2. Застосування знань і розумінь (*Applying knowledge and understanding*).
3. Формулювання суджень (*Making judgements*).
4. Комунікації (*Communication*).
5. Здатність до навчання (навчальні вміння і навички) (*Learning skills*).

Узагальнення та переклад матеріалів здійснив
Володимир САЦИК

Цикли вищої освіти	Характеристика кваліфікацій в системі дублінських дескрипторів
<p>Кваліфікації, що означають завершення вищої освіти короткого циклу (в рамках першого циклу), присуджуються студентам, які:</p>	<ul style="list-style-type: none">– (1) демонструють знання і розуміння у сфері навчання, сформовані на основі загальної середньої освіти. Ці знання формують основу для трудової діяльності або набуття професії, особистісного розвитку і продовження навчання з метою завершення першого циклу;– (2) можуть застосовувати свої знання і розуміння в професійному контексті;– (3) здатні визначати і використовувати дані для формулювання відповідей на чітко визначені конкретні і абстрактні проблеми;– (4) можуть передавати власне розуміння, вміння і діяльність колегам свого рівня кваліфікації, керівникам і клієнтам;– (5) володіють навчальними вміннями і навиками для продовження подальшого навчання з певним рівнем незалежності.

Кваліфікації, що означають завершення **першого циклу** вищої освіти, присуджуються студентам, які:

– **(1)** демонструють знання і розуміння у сфері навчання, сформовані на основі загальної середньої освіти і включають в себе певні аспекти, пов'язані з найбільш передовими знаннями;

– **(2)** можуть застосовувати свої знання і розуміння у спосіб, який свідчить про професійний підхід до трудової діяльності або до професії та мають компетенції, що зазвичай демонструються за допомогою формування і обґрунтування висновків та вирішення проблем у рамках сфери навчання;

– **(3)** здатні здійснювати збір та інтерпретацію значимих даних (зазвичай в рамках сфери навчання) для формулювання суджень, які передбачають врахування значущих соціальних, наукових або етичних питань;

– **(4)** можуть поширювати інформацію, ідеї, проблеми та рішення як у середовищі фахівців у певній сфері навчання, так і серед не спеціалістів;

– **(5)** розвинули такі вміння у сфері навчання, які необхідні для його продовження з високим ступенем незалежності.

Кваліфікації, що означають завершення **другого циклу** вищої освіти, присуджуються студентам, які:

– **(1)** демонструють знання і розуміння, які базуються на чи виходять за рамки та/або поглиблюють знання і розуміння, що зазвичай асоціюються з рівнем бакалавра і які складають основу чи можливість для прояву оригінальності при розробці і/або застосуванні ідей, часто в рамках дослідницького контексту;

– **(2)** можуть застосовувати свої знання і розуміння і здатність вирішувати проблеми в нових і незнайомих сферах в рамках більш широких (міждисциплінарних) проектів, пов'язаних з навчанням;

– **(3)** здатні інтегрувати знання і справлятися зі складними завданнями та формулювати судження на основі неповної чи обмеженої інформації, що передбачає врахування соціальної та етичної відповідальності, пов'язаної з використанням їх знань і суджень;

– **(4)** можуть поширювати свої висновки і використані для їх формулювання знання та обґрунтування в середовищі фахівців та серед не спеціалістів чітко і несуперечливо;

– **(5)** володіють навчальними вміннями і навиками, що дозволяє ним продовжувати навчання значною мірою самостійно і незалежно.

Кваліфікації, що означають завершення **третього циклу** вищої освіти, присуджуються студентам, які:

– **(1)** демонструють системне розуміння сфери навчання і досконале володіння дослідницькими вміннями та методами, пов'язаними з нею;

– **(2)** демонструють здатність замислити, спланувати, здійснити і застосувати процес досліджень з науковою цілісністю;

– через оригінальне дослідження здійснили науковий внесок, який розширює межі існуючих знань шляхом розроблення предмета дослідження та заслуговує певної національної або міжнародної реферованої публікації;

– **(3)** здатні до критичного аналізу, оцінювання й синтезу нових і складних ідей;

– **(4)** можуть спілкуватися з колегами, широким академічним співтовариством і суспільством у цілому у сфері свого досвіду;

– **(5)** можуть сприяти в академічному і професійному контекстах технологічному, соціальному та культурному прогресу суспільства, базованому на знаннях.

РОЗМЕЖУВАННЯ ЦИКЛІВ ОСВІТИ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ НАВЧАННЯ (в системі Дублінських дескрипторів)

Цикли вищої освіти	Дублінські дескриптори основних загальних компетенцій та їх характеристика для циклів вищої освіти
(1) Знання і розуміння	
1 (Бакалаврат)	Забезпечуються і підтримуються за посередництвом передової навчальної літератури і шляхом ознайомлення з останніми, авангардними, знаннями у певній сфері навчання
2 (Магістратура)	Забезпечують основу, або можливості, для розробки певної новизни в процесі розвитку або застосування ідей, часто в контексті досліджень
3 (Докторантура)	Передбачають системне розуміння певної сфери навчання та володіння відповідними методами досліджень
(2) Застосування знань і розумінь	
1 (Бакалаврат)	Демонструються через розробку і підтримку аргументів
2 (Магістратура)	Демонструються через можливості розв'язувати проблеми у нових або маловідомих сферах у рамках більш широкого (або міждисциплінарного) контексту
3 (Докторантура)	Демонструється через здатність розпочинати, розробляти, впроваджувати та адаптовувати вагомні процеси досліджень, які характеризуються науковою цілісністю Розглядаються в контексті наукового внеску, який розширює існуючі межі знань шляхом здійснення значного обсягу дослідницької роботи, результати якої представлені у вигляді реферованих національних чи міжнародних публікацій
(3) Формулювання суджень	
1 (Бакалаврат)	Передбачає збір та інтерпретацію релевантних даних
2 (Магістратура)	Засвідчує здатність інтегрувати знання та обговорювати їх комплексність (складність), формулювати судження на основі неповних даних
3 (Докторантура)	Потребує здатності до критичного аналізу, оцінки та синтезу нових і складних ідей
(4) Комунікації	
1 (Бакалаврат)	Як обмін інформацією, ідеями, проблемами та рішеннями
2 (Магістратура)	Як обмін науковими знаннями та науковими висновками та їхнє донесення (в обмеженому масштабі) до фахівців і не спеціалістів (у формі монологу)
3 (Докторантура)	Як обмін науковою інформацією між колегами подібного вченого рівня, її донесення до більш вченої наукової спільноти і суспільства в цілому (у формі діалогу) у певній сфері знань
(5) Здатність до навчання (навчальні вміння і навички)	
1 (Бакалаврат)	Розвинуті до такої міри, за якої можливе здійснення навчання з високим рівнем самостійності
2 (Магістратура)	Розвинуті до такої міри, за якої можливе здійснення самокерованого чи самостійного навчання
3 (Докторантура)	Покликані сприяти, в рамках академічного чи професійного контексту, технологічному, соціальному та культурному прогресу